

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشاوره و درمان مسائل زن و شوهری

«مشاوره و روان‌درمانی برای مشکلات زوجها»

تألیف:

لین. لانگ
مارک. یانگ

ترجمه:

دکتر علی محمد نظری
جواد خدادادی

مسعود اسدی
کبری ناموران
حسین صاحب‌دل

ویراستار:

دکتر علی محمد نظری

انتشارات آوای نور
تهران - ۱۳۹۶

سرشناسه	: لانگ، لین ال.، ۱۹۴۹ - م. Lynn L, Long.
عنوان و نام پدیدآور	: مشاوره و درمان مسائل زن و شوهری؛ مشاوره و روان‌درمانی برای مشکلات زوجها/ تالیف لین. لانگ، مارک. یانگ؛ ترجمه علی محمد نظری... [و دیگران]؛ ویراستار علی محمد نظری.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۴۳۴ص. مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۱۹-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: Counseling and therapy for couples, 2nd. ed, c2007.
یادداشت	: ترجمه علی محمد نظری، جواد خدادادی، مسعود اسدی، کبری ناموران، حسین صاحبدل.
عنوان دیگر	: مشاوره و روان‌درمانی برای مشکلات زوجها.
موضوع	: زناشویی -- روان‌درمانی/ زناشویی -- راهنمایی و مشاوره
شناسه افزوده	: یانگ، مارک ای.، ۱۹۵۰ - م. Young, Mark E
شناسه افزوده	: نظری، علی محمد، ۱۳۴۶ - مترجم، ویراستار
رده بندی کنگره	: RC/۴۸۸/۱۳۹۲۵/۱۸م۵/ل
رده بندی دیویی	: ۸۹۱۵۶۲/۶۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۲۷۲۰۱۷

تهران، میدان انقلاب - فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم - سن. پ. ۶۶۹۶۷۳۵۵ / دورنگار: ۶۶۴۸۰۸۸۲

مشاوره و درمان مسائل زن و شوهری «مشاوره و روان‌درمانی برای مشکلات زوجها»

تألیف: لین. لانگ - مارک. یانگ

ترجمه: دکتر علی محمد نظری - جواد خدادادی - مسعود اسدی - کبری ناموران - حسین صاحبدل

ویراستار: دکتر علی محمد نظری

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ چهارم ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۱۹-۴

قیمت ۳۳۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

بخش ۱: اصول، ارزیابی و طرحریزی

۱۷	فصل ۱: زوج به عنوان سیستم منحصر به فرد
۱۷	مفاهیم کلیدی
۲۰	عوامل استرس‌زا و رابطه زوجی
۲۲	زوج‌های ازدواج کرده و ازدواج نکرده در عصر حاضر
۲۴	نهضت ازدواج
۲۵	پویایی‌های نظام زوجی
۲۶	مرزها و تخطی مرزی
۲۷	انتظارات شکل گرفته از خانواده اصلی و تأثیر آن بر سیستم زوجی
۳۰	نیاز به صمیمیت در زوج‌ها
۳۰	زوج باید به قدرت بپردازند
۳۱	وظایف روان‌شناختی زوج
۳۴	خصوصیات زوج‌های سالم

فصل ۲: نظریه‌های زوج‌درمانی

۳۷	مفاهیم کلیدی
۴۰	زوج‌درمانی رفتاری
۴۰	رفتار درمانی چیست؟
۴۱	تعریف مفاهیم کلیدی
۴۹	تفکرات تحریف شده درباره همسر و رابطه زوجی
۵۱	فنون و روش‌های درمان
۵۲	مهارت‌های استحکام‌بخش
۵۳	تغییر الگوهای تقویت
۵۴	تصحیح خطاهای شناختی
۵۷	رویکردهای چند نسلی به زوج‌درمانی
۵۷	درمان روابط موضوعی و درمان بوئن
۵۸	درمان روابط موضوعی
۶۰	تعریف اصطلاحات کلیدی
۶۱	پیش‌فرض‌های نظریه روابط موضوعی
۶۴	فنون و روش‌های درمان
۶۶	نظریه بوئن
۶۷	تعریف اصطلاحات کلیدی
۶۸	پیش‌فرض‌های درمان بوئن
۷۰	فنون و روش‌های درمان
۷۱	مراحل زوج‌درمانی بوئن
۷۱	جیمز فرامو

فصل ۳: نظریه‌های زوج‌درمانی (بخش دوم)

۷۵	مفاهیم کلیدی
۷۶	زوج‌درمانی ساختاری و راهبردی
۷۷	تعریف اصطلاحات کلیدی
۷۸	پیش‌فرض‌های درمان ساختاری

۷۹	پیش فرض‌های درمان راهبردی
۸۰	پیش فرض‌های مشترک هر دو رویکرد
۸۳	فنون و روش‌های درمان
۸۸	درمان راه حل محور
۸۸	سازمان‌نگری
۹۰	تعریف اصطلاحات کلیدی
۹۲	پیش فرض‌های درمان راه حل محور
۹۴	فنون و روش‌های درمان
۹۷	زوج‌درمانی روایتی و متمرکز بر هیجان
۹۷	روایت درمانی
۹۸	تعریف اصطلاحات کلیدی
۹۹	پیش فرض‌های روایت درمانی
۱۰۰	زوج‌درمانی متمرکز بر هیجان
۱۰۱	تعریف اصطلاحات کلیدی
۱۰۲	پیش فرض‌های درمان هیجان محور

فصل ۴: مدل یکپارچه‌نگر در زوج‌درمانی

۱۰۵	مفاهیم کلیدی
۱۰۶	خطوط مشترک نظریه‌ها
۱۱۰	تشکیل تیم زوجی
۱۱۰	تغییر در احساسات، رفتارها و شناخت‌ها
۱۱۱	یادگیری تکالیف تداوم‌بخش
۱۱۲	زوج‌درمانی یکپارچه‌نگر
۱۱۳	مرحله اول: ارزیابی و مشخص کردن تعریف مشترک
۱۱۵	گسترش تعریف مشترک: چهارچوب‌دهی مجدد
۱۱۷	تعریف تعاملی چگونه در درمان عمل می‌کند؟
۱۱۹	مرحله دوم: هدف‌گزینی: «ما هدف مشترکی داریم»
۱۱۹	برون‌سازی مشکل
۱۲۰	تعیین اهداف رفتاری و عاطفی
۱۲۲	مرحله سوم: مداخلات: «ما مشکلی قابل حل داریم»
۱۲۲	شناسایی قابلیت‌ها
۱۲۴	طراحی مداخلات
۱۲۵	مرحله چهارم: تداوم‌بخشی: «ما راه حلی داریم»
۱۲۵	تعهد چالش برانگیز
۱۲۶	شناسایی موانع و تله‌ها
۱۲۷	مرحله پنجم: اعتباربخشی: «مشکلی وجود ندارد»
۱۲۷	جشن گرفتن موفقیت
۱۲۷	بناکردن راهبردهای پیگیرانه
۱۲۸	تجربه ما در کار بر اساس مدل یکپارچه

فصل ۵: ارزیابی زوج و مشکلات‌شان

۱۳۳	مفاهیم کلیدی
۱۳۴	ارزیابی فرایندی مداوم است

۱۴۰	ارزیابی با استفاده از مدل یکپارچه‌نگر
۱۴۰	قیف ارزیابی
۱۴۱	مسیرهای ارزیابی زوج‌ها: افراد، مشکلات موجود در رابطه یا کیفیت رابطه
۱۴۱	ارزیابی فردی
۱۴۴	ارزیابی مشکلات موجود در رابطه
۱۴۸	ارزیابی کیفیت رابطه
۱۵۰	ارزیابی در هنگام وقوع بحران زوجی
۱۵۰	استفاده از آزمون‌ها و ابزارهای غیر رسمی در ارزیابی زوج‌ها
۱۵۲	سنخ‌نمای مایرز-بریگز
۱۵۳	تفسیر سنخ‌نمای مایرز-بریگز
۱۵۷	ارزیابی اسطوره‌های زوج
۱۵۷	تکالیف مشترک زوج‌ها
۱۵۷	عکس‌های خانوادگی

فصل ۶: تشخیص، هدف‌گزینی و طرح‌ریزی درمان ۱۶۱

۱۶۱	مفاهیم کلیدی
۱۶۳	راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM-IV-TR)
۱۶۴	شرایط یا کدهای "V" در DSM-IV-TR
۱۶۶	تشخیص‌های مربوط به اختلال سازگاری در DSM-IV-TR
۱۶۷	تشخیص‌های خانواده‌درمانی
۱۶۹	الگوهای زوجی مشاهده شده توسط نظریه‌های گوناگون
۱۷۰	ارزیابی و تشخیص: پیش‌آیند طرح‌ریزی درمان در مدل یکپارچه‌نگر
۱۷۳	مرحله اول: صورت‌بندی تعریف تعاملی در جهت هدف‌گزینی
۱۷۶	سطوح شش‌گانه تغییر
۱۸۴	مرحله دوم: هدف‌گزینی
۱۸۶	تبدیل مشکل به هدف

بخش ۲: مسائل رایج در زندگی زوجی

فصل ۷: راهبردهای درمانی ۱۹۷

۱۹۷	مفاهیم کلیدی
۱۹۷	لزوم خلق راهبردهای درمانی خلاقانه
۲۰۰	چهارچوب‌دهی مجدد
۲۰۲	استعاره و تصویرسازی ذهن
۲۰۴	تعویض نقش
۲۰۶	تمرین نقش
۲۰۸	آیین‌ها
۲۱۰	قرارداد بستن
۲۱۱	نشان دادن مشکل
۲۱۲	تعدیل تعارض
۲۱۳	استفاده از داستان و فنون روایتی
۲۱۴	رقص / تحرک‌درمانی
۲۱۶	فنون روان‌نمایشگری

۲۱۷.....	فنون هنردرمانی.....
۲۱۹.....	موسیقی درمانی
۲۲۲.....	یافتن استثنائات
۲۲۳.....	تعریف‌های درمان‌بخش
۲۲۵.....	امیدبخشی
۲۲۷.....	بازی و شوخی
۲۲۹.....	نتیجه‌گیری

فصل ۸: آموزش ارتباط و گفت‌وگو..... ۲۳۱

۲۳۱.....	مفاهیم کلیدی.....
۲۳۴.....	ارتباط به عنوان مجموعه‌ای از مهارت‌ها.....
۲۳۸.....	تفاوت‌های جنسیتی در ارتباط.....
۲۴۰.....	مدل خطی.....
۲۵۲.....	مشکلات ارتباطی زوج‌ها.....
۲۵۳.....	سایر مشکلات ناسازگاری
۲۵۸.....	برنامه‌های پرورش رابطه و آموزش گفت‌وگو.....
۲۶۰.....	آماده‌سازی/ فنی‌سازی
۲۶۰.....	برنامه‌ی پیشگیری و ارتقای رابطه.....
۲۶۳.....	برنامه‌ی کاربرد عملی مهارت‌های رابطه‌ی صمیمانه.....

فصل ۹: صمیمیت و تمایلات جنسی..... ۲۶۷

۲۶۷.....	مفاهیم کلیدی.....
۲۶۸.....	صمیمیت.....
۲۶۸.....	موضوعات مرتبط با جنسیت.....
۲۷۰.....	مدل مثلی عشق
۲۷۱.....	مداخلات درمانی
۲۷۲.....	استفاده از مدل یکپارچه نگر: مشکل صمیمیت.....
۲۷۵.....	جنبه‌های جنسی و روابط
۲۷۶.....	زوج و مسائل جنسی.....
۲۷۶.....	مسائل اجتماعی و تمایلات جنسی
۲۷۷.....	ارتباط و تمایلات جنسی
۲۷۸.....	رشد مشکلات جنسی
۲۷۹.....	فرایند درمان جنسی.....
۲۷۹.....	ارزیابی و تشخیص
۲۸۰.....	جنوگرام جنسی
۲۸۱.....	هدف‌گزینی برای درمان مشکلات جنسی
۲۸۱.....	اختلالات جنسی مردان و زنان.....
۲۸۱.....	اختلال عملکرد جنسی در مردان.....
۲۸۴.....	اختلالات جنسی شایع در زنان.....

۲۸۷.....	سایر مشکلات در روابط جنسی.....
۲۹۰.....	تجاوز جنسی در دوران کودکی و درمان آن.....
۲۹۱.....	مسائل اخلاقی برای مشاورانی که برای درمان مسائل جنسی آموزش می‌بینند.....
۲۹۲.....	کاربرد مدل یکپارچه: کارکردن با مشکل جنسی.....

فصل ۱۰: تعارض: مذاکره و حل و فصل ۲۹۵

۲۹۵.....	مفاهیم کلیدی.....
۲۹۶.....	منابع تعارض.....
۲۹۷.....	نظریه‌های تفاوت‌های ادراکی.....
۲۹۷.....	نظریه انصاف (برابری).....
۲۹۸.....	نظریه تبادل.....
۲۹۸.....	نظریه اسناد.....
۲۹۹.....	نظریه‌های رفتار/ رویداد درباره تعارض.....
۲۹۹.....	نظریه مذاکره.....
۳۰۰.....	نظریه رشدی.....
۳۰۶.....	مثلث‌سازی.....
۳۰۶.....	الگوهای تعاملی تعارض.....
۳۰۸.....	مراحل رشد تعارض زوجها.....
۳۰۹.....	خشونت در روابط زوجها.....
۳۱۴.....	دلایلی برای این که چرا زنان در موقعیت‌های فریب و سوء استفاده می‌مانند و یا به آن موقعیت‌ها برمی‌گردند.....
۳۱۶.....	انصاف در روابط زوجها.....
۳۱۸.....	مذاکره و حل مسأله برای زوجها.....
۳۲۰.....	مداخلات بالینی.....
۳۲۶.....	کاربرد مدل یکپارچه‌نگر.....

فصل ۱۱: زوج‌های متقاضی طلاق ۳۳۱

۳۳۱.....	مفاهیم کلیدی.....
۳۳۱.....	مفهوم جامعه‌شناسی: شیوع طلاق.....
۳۳۲.....	نظریه‌های مرحله طلاق.....
۳۳۴.....	مراحل طلاق.....
۳۳۶.....	موقعیت‌های طلاق.....
۳۳۷.....	ابعاد درون روانی.....
۳۳۷.....	رفتار/ رویدادها.....
۳۳۷.....	مضامین درمانی.....
۳۴۰.....	کاربرد مدل‌های مرحله طلاق.....
۳۴۰.....	مشاوره و مراحل طلاق.....
۳۴۴.....	مدل یکپارچه‌نگر و درمان طلاق.....
۳۵۱.....	ملاحظاتی برای مشاوران.....
۳۵۳.....	پرسشنامه بازخورد.....

۳۵۳	راهبردهای مداخله.....
۳۵۶	نقش مشاور.....
۳۵۶	نقش وکیل.....
۳۵۷	نقش مناسک (آیین‌ها) برای جدایی و طلاق.....
۳۵۹	مداخله.....
۳۶۱	نتیجه‌گیری.....

فصل ۱۲: روابط فرازنشویی ۳۶۳

۳۶۳	مفاهیم کلیدی.....
۳۶۵	تعاریف.....
۳۶۶	شیوع رابطه نامشروع چگونه است؟.....
۳۶۷	انواع پیمان شکنی.....
۳۷۲	تفاوت‌های جنسیتی.....
۳۷۳	افسانه عشق: تهدید یا مخاطره؟.....
۳۷۴	عوامل اجتماعی.....
۳۷۵	درمان پیمان شکنی در پرتو فرهنگ.....
۳۸۲	رهنمودهایی برای برملاسازی رابطه نامشروع.....
۳۸۵	رهنمودهایی برای استفاده درمانگران از مدل یکپارچه‌نگر.....
۳۸۵	پیمان شکنی و مدل یکپارچه‌نگر: یک مثال موردی.....

منابع ۳۹۷

مقدمه مترجمان

مشاوره ازدواج و زوج‌درمانی موضوعی نسبتاً جدید در دانشگاه‌ها و بسیار قدیمی در سطح جوامع بشری است. در کشور ما چند سالی است که به مشاوره ازدواج به صورت علمی در دانشگاه‌ها پرداخته شده و دانشجویان رشته‌های مشاوره و روان‌شناسی دروسی را در این زمینه در سرفصل‌های خود دارند. البته در کشور ما ازدواج و خانواده جایگاه خاصی دارد و می‌توان نقشی ممتاز برای ازدواج سالم و رابطه زوجی سالم در خانواده‌های ایرانی یافت. با پیچیده‌تر شدن جامعه، و افزایش مشکلات زن و شوهری توجه به نقش مشاوران در شکل دادن به رابطه زوجی سالم برجسته شده است. به عبارتی، نیازی روزافزون در جامعه ما برای جست‌وجوی افرادی که بتوانند به زوج‌ها در حل مشکلات و تعارضات کمک کنند و افرادی که بتوانند در یافتن همسری مناسب یاری‌دهنده باشند در حال شکل‌گیری است. به دنبال همین نیاز روزافزون، بسیاری از روان‌شناسان و مشاوران که دوره‌های تحصیلی را به پایان رسانده‌اند در کار مشاوره ازدواج و زوج‌درمانی وارد شده‌اند که حتی یک واحد درس مشاوره ازدواج یا زوج‌درمانی نگذرانده‌اند. درمان مشکلات زن و شوهری زیربنای تئوری و روش‌های خاص خود را دارد که اگر درمانگر و مشاور به آن‌ها تسلط نداشته باشد بدون شک آسیب زیادی به زوج وارد می‌سازد. که درباره بسیاری از گرایش‌های روان‌شناسی این مسئله به روشنی مشخص است. حال که متخصصان حوزه‌های کودکان استثنایی، روان‌شناسی تربیتی، روان‌شناسی صنعتی، مشاوره شغلی، مشاوره مدرسه و ... در عمل به کار مشاوره ازدواج می‌پردازند، وجود منابع علمی قوی به زبان فارسی شاید بتواند به حرکت در مسیر درست علمی کمک کند. هر فرد که بخواهد به مشاوره ازدواج و زوج‌درمانی اقدام کند باید با مطالعه متون علمی، در آن زمینه تخصص پیدا کند تا بتواند با حرکت در مسیر تئوری‌های علمی حرکتی منطقی و کمک‌کننده داشته باشد. مشاوره ازدواج و زوج‌درمانی مانند همه رشته‌های علمی، تئوری‌های خاص خود را دارد که این تئوری‌ها با تئوری‌های روان‌درمانی انفرادی در بسیاری از موارد متفاوت‌اند. بسیاری از این تئوری‌ها در کتابهای زوج‌درمانی و مشاوره ازدواج آمده‌اند.

کتاب حاضر که توسط یانگ و لانگ نوشته شده از نظر مبانی تئوریک نسبتاً قوی است و بسیاری از مبانی نظری معتبر را به شکلی قابل استفاده در داخل بافتی از یک مدل مفهومی توضیح داده است. اینجانب اولین بار ویرایش ۱۹۹۷ این کتاب را مطالعه کردم و با توجه به تجربه زوج‌درمانی، آن را مفید یافتیم. به همین دلیل شروع به ترجمه آن نمودم. بخش قابل توجهی از کتاب ترجمه شد ولی به دلایل گوناگون ترجمه آن متوقف شد تا این که اخیراً ویرایش جدید این کتاب را دریافت کرده و به همراه همکاران اقدام به ترجمه آن نمودیم. با توجه به این که زوج در بافت فرهنگی معنا پیدا می‌کند، بخش‌هایی از کتاب که با فرهنگ ایرانی - اسلامی ما نا همخوان بوده حذف شده‌اند. تلاش شده مفاهیم کتاب به شکلی قابل فهم ارائه شود تا علاوه بر درمانگران، زوجها و خانواده‌ها نیز بتوانند از آن بهره ببرند. به امید این که ترجمه این کتاب بتواند در یاری رساندن به زن و شوهرهای ایرانی نقشی ایفا نماید و به امید این که هر روز با کاهش مشکلات زن و شوهری نیاز به درمانگران زوج کمتر و کمتر احساس شود.

در پایان، از همه کسانی که در به ثمر رسیدن این کار نقش داشتند تشکر می‌نمایم؛ مخصوصاً از آقای علیرضا بوستانی پور که ویرایش جدید متن اصلی را در اختیار اینجانب قرار دادند تشکر می‌کنم.

علی محمد نظری

تابستان ۱۳۹۲

